

Ten geleide

Naar verwachting zal de nieuwe, door de Portugese christendemocraat José Manuel Barroso geleide, Europese Commissie in februari 2010 aantreden. Voor Nederland is zittend eurocommissaris Neelie Kroes tot lid benoemd van de Commissie-Barroso II. Zij is de tiende van alle Nederlanders die ooit deel hebben uitgemaakt van de Europese Commissie (en haar voorlopers) alsmede de Commissie van de Europese Atoomenergie Gemeenschap (Euratom) en de Hoge Autoriteit van de Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal (EGKS). Dirk Spierenburg en Hans Linthorst Homan waren lid van de Hoge Autoriteit; Maan Sassen had zitting in de Commissie van Euratom, die met de Verdragen van Rome in 1957 in het leven werden geroepen en een jaar later van start ging. Van de Europese Commissie, die ook haar oorsprong in deze Verdragen heeft, maakten achtereenvolgens Sicco Mansholt, Sassen (na zijn Euratomtijd), Pierre Lardinois, Henk Vredeling, Frans Andriessen, Hans van den Broek, Frits Bolkestein en de reeds vermelde Kroes deel uit.

In deze bundel wordt dit tiental uitgebreid geportretteerd. Opvallend genoeg hebben de werkzaamheden van de Nederlandse eurocommissarissen en hun bijdragen aan het proces van Europese integratie tot nu toe doorgaans niet al te veel aandacht hebben gekregen. Hoewel Brussel geografisch gezien redelijk dichtbij ligt, is 'Europa' – ook voor journalisten en historici – toch vaak ver van Nederland verwijderd. In deze bundel wordt een poging gedaan om die afstand tot Brussel te overbruggen. Na een inleiding waarin het ontstaan, de ontwikkeling en het functioneren van de Europese Commissie wordt beschreven, volgen de biografische schetsen van de tien eurocommissarissen. Hierin wordt niet alleen een beeld van hen als persoon gegeven, maar ook in ruime mate aandacht besteed aan hun opvattingen over Euro-

pese samenwerking en aan hun inbreng en werkzaamheden in Brussel (en Luxemburg, waar de Hoge Autoriteit zetelde). Door de hoofdstukken heen wordt bovendien de evolutie zichtbaar van 'Europa' als politiek en bestuurlijk concept, zoals dat na de Tweede Wereldoorlog ontstond. Daarmee geven deze portretten ook de geschiedenis van de Europese integratie weer, een historie die zich kenmerkt door de afwisseling van vooruitgang en stagnatie. In het afsluitende hoofdstuk worden de achtergronden van de Nederlandse leden van de Europese Commissie vergeleken met die van hun collega's uit de andere lidstaten wat betreft sekse, leeftijd, opleiding, loopbaan en politieke kleur.

Aan deze bundel hebben specialisten meegewerkt die in meerderheid zijn verbonden aan Nederlandse universiteiten. Het initiatief is genomen door het Centrum voor Parlementaire Geschiedenis (CPG) van de Radboud Universiteit Nijmegen, het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) van de Rijksuniversiteit Groningen en het Parlementair Documentatiecentrum (PDC) van de Universiteit Leiden. Samen met de Campus Den Haag van laatstgenoemde universiteit en met de Capaciteitsgroep Publiekrecht van de Universiteit van Maastricht werken zij samen in het in 2007 opgerichte Montesquieu Instituut voor de studie van Europese vergelijkende parlementaire geschiedenis en Europese constitutionele ontwikkeling. Deze bundel is een van de resultaten van deze vruchtbare samenwerking binnen het Montesquieu Instituut, dat dit initiatief ook mede financieel mogelijk heeft gemaakt. Nienke Hartevelde, Erwin Dijk en Nynke Postma stonden de redactie bij.

Groningen/Den Haag/Nijmegen, 5 januari 2010

Gerrit Voerman
Bert van den Braak
Carla van Baalen